idrottsforum.org/recensioner
IDROTTSVETENSKAP · LÄRARUTBILDNINGEN · MALMÖ HÖGSKOLA

Languages on this page: English Go for it!

ISSN 1652–7224 ::: Publicerad den 10 mars 2010
Utskriftsvänlig pdf-fil
Läs mer idrottssociologi på idrottsforum.org

”Idrottssociologins fader” har han kallats, Jay Coakley, som efter en lång akademisk karriär nu åtnjuter emeritusstatus vid University of Colorado @ Colorado Springs. Coakley var aktiv idrottare som student vid University of Notre Dame på 1960-talet, och någon gång i samband med att han fördjupade sina sociologistudier började han titta på sport med andra glasögon. Han började fundera över idrottens betydelse i samhället, och under det tidiga 70-talet inledde han sin forskning om idrott ur ett samhällsvetenskapligt perspektiv. År 1978 ledde det till publiceringen av det banbrytande verket *Sport in Society: Issues and Controversies* på förlaget Mosby i Saint Louis, som numera är inkorporerat i förlagsjätten Elsevier. Idrottssociologi blev nu en erkänd subdisciplin till sociologin; samma år bildades North American Society for the Sociology of Sport, dock utan Coakley bland grundarna – men han var sällskapets president 1990–91. Han grundade, och var förste redaktör för, *Sociology of Sport Journal*, som utges av Human Kinetics och vars första nummer utkom 1984. År 2009 levererades den tionde reviderade utgåvan av *Sport in Society: Issues and Controversies* till bokhandlarna, nu utgiven av McGraw Hill Higher Education, och vi gav den till idrottssociologen Bill Sund. Det är en imponerande lärobok, menar vår recensent, som dessvärre, trots vissa internationella ambitioner, inte fungerar bra i de nordiska länderna, vars idrottsorganisering i hög grad avviker från de flesta andra länders. Men för de teoretiska avsnitten, och som en introduktion till amerikansk sport, måste den rekommenderas.

Idrottssociologisk klassiker

Bill Sund
Institutet för social forskning, Stockholms universitet

Jay Coakley
Sports in Society: Issues and Controversies (Tenth Edition)
688 sidor, hft., ill.
Dubuque, IA: McGraw Hill (Higher Education) 2009 (International edition)
ISBN 978-0-07-128528-5

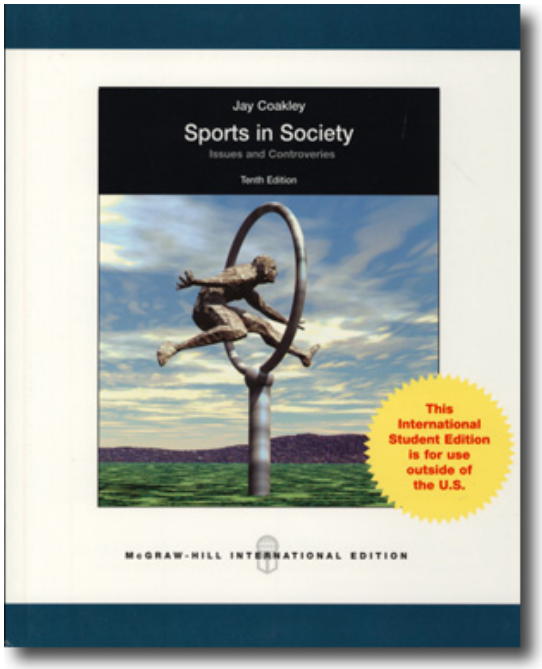

Som universitetslärare har man många gånger slitit med frågan om vilka böcker och artiklar man skall sätta i händerna på studenterna när det gäller att studera sportens innehåll och olika former. Ofta är det svårt; problemen handlar till exempel om att de texter och analyser man anser mest lämpliga kan vara svåra att få tag i eller vara på ett språk utanför de gängse, eller kräver för stora förkunskaper i teori/metod och/eller beläsenhet. Vilken kunskapsnivå kan man ta för given gällande samhällsvetenskap och historia, till exempel? För hur mycket tid har man för genomgång och förklaringar som landar i klassikernas diskussioner? Jag tror detta med litteraturvalen är generellt för oss i de nordiska länderna. Vi måste också lära in förhållandena i de ledande sportländerna.

Går man över till de anglosaxiska länderna blir läget helt annorlunda. Det finns egentligen bara ett gängse språk, domänen är ett det egna språkområdet plus en global översikt, och regeln är att man som grundplatta använder en omfattande lärobok/textbok på de grundläggande nivåerna, så även i sportsociologi och dess gränsområden. Några sådana ”grundplattor” föreligger även på de nordiska språken. Det klart bästa försöket står SISU för genom Perspektiv på Sport Management där flera påfallande bra analyser och fallstudier finns, men inga teorisammanfattningar. Jan Lindroths idrottshistoriska lärobok är ett annat men mindre lyckat försök.

Jay Coakleys stora lärobok Sport in Society: Issues and Controversies kommer nu i en tionde upplaga, klart imponerande, och den är avsedd även för studenter utanför de anglosaxiska domänerna, främst Japan och Kina. Det kan väl sägas med en gång att den naturligtvis inte passar särskilt bra för de nordiska förhållandena. Nästan alla diskussioner och exempel är hämtade från den amerikanska sporten och dess samhälleliga kontexter. Men – och det vill jag också framhålla – särskilt de introducerande avsnitten om hur man studerar sporten med hjälp av sociologins beprövade teorier och metoder är bra och väl avvägda. Möjligen är de alltför kortfattade; tanken är dock att de endast skall tjäna som utgångspunkter. Några exempel är relationerna begreppsmässigt sett mellan sport, lek och spektakel (närmast cirkus) där han placerar sporten mellan leken och spektaklen. Coakley framhåller gång på gång att man måste se sporten i sitt sociala (sociologiska) sammanhang. Det leder till viktiga frågor om meningen och syftet med sporten och hur den är organiserad samt om vilka som deltar och under vilka villkor. Slutligen behandlas vem som sponsrar och kontrollerar sportaktiviteterna.

”De introducerande avsnitten om hur man studerar sporten med hjälp av sociologins beprövade teorier och metoder är bra och väl avvägda.

Ytterligare ett exempel är den goda uppställningen av de tre huvudtyperna av sociologisk teori gällande sport, nämligen de kulturella, de interaktiva och de strukturella ansatserna. Beröm skall också den eleganta uppställningen av olika metodiker över kvantitativ respektive kvalitativ datainsamling ha. Sådana kloka resonemang behövs verkligen; min erfarenhet är att studenterna helst vill göra enbart litteratur- och webbsammanställningar, och det är säkerligen likadant i USA.

Bokens upplägg är för övrigt helt givet, på så sätt att efter ha introducerat sociologin och dess kritiska tänkande, appliceras detta på aktuella frågor och förhållanden inom sportens värld. Sporten sätts vidare i relation till amerikanska förhållanden när det gäller politik, ekonomi, religion, klass, genus, etnicitet, media, barn, etc. Något annat hade varit uppseendeväckande. En lärobok bara skall innehålla dessa frågor. Coakleys tanke är således att man i undervisningen kan använda respektive kapitel och sedan komplettera med artiklar, webbmaterial, etc (här ges goda råd och tips) samt studenternas egna empiriska bearbetningar i form av projektarbeten. Jag gillar den tanken. Han är också lite lurig eftersom han menar att boken även kan användas för självstudier för personer utanför akademin. Det tror jag dock är förhållandevis svårt eftersom upplägget kräver en betydande lärarinsats som kan förklara, fördela uppgifter och inte minst ge feed-back.

Boken kan med fördel användas för att förstå hur förhållandena ter sig i USA och hur en etablerad sportforskare tänker kring dessa aspekter. För nordiska förhållanden behövs andra böcker med specifika styrande nordiska problemställningar. I våra länder har vi såväl en folkrörelsebaserad idrott som en kommersiell sport och dessa två delar kännetecknas av olika logiker. Den förstnämnda visar vad som håller ihop en folkrörelse, alltså demokratiska principer och idrott för alla, och hur den verkar med kraftiga offentliga subsidier. Här talas gärna om både demokratisk föreningsfostran och tävlingsfostran. Den kommersiella sporten styrs däremot av en marknadsbaserad, sponsorberoende logik vilket likafullt har gett en sport med vissa inskränkningar när det gäller ägande och styrningsprinciper i även de stora klubbarna. Internationellt sett är de svenska klubbarna i bästa fall underleverantörer (jämför bilfabrikernas nät av underleverantörer) när det gäller spelare och delvis tränare. Åtminstone i Sverige har den folkrörelsebaserade idrotten en stark ställning och är nära förbunden med välfärdstatens principer och organisationsstruktur. Kunskap och förståelse om hur det fungerar i Sverige på djupet kräver därför studier av dessa två logiker och någon sådan ansats finns förstås inte hos Coakley – sådana böcker måste vi själva ta fram.

© Bill Sund 2010.

Hitta bästa pris på boken hos Prispallen.se

Kjøp boken fra Capris.no

Sammenlign priser på bogen hos Pensum.dk

Buy this book from Amazon.co.uk

Buy this book from Amazon.com